

31.10.2017

Alf Håkon Hoel  
Fiskeriråd  
Ambassaden i Washington D.C.

### «Vårt hav» - en politisk genistrek

«Vårt hav» konferansene er en interessant tilvekst til floraen av internasjonale havkonferanser. Den første «Vårt hav» fant sted i 2014, etter initiativ fra USA sin daværende utenriksminister John Kerry. For noen uker siden sto EU for den fjerde «Vårt hav» med over tusen deltakere fra 112 land, inkludert noen titalls ministre og statsoverhoder. «Vårt hav» møtene er topptunge saker der haventusiaster fra politikk og samfunnsliv setter hverandre i stevne i medievennlige omgivelser. Konferansen har vært arrangert to ganger i USA, en gang i Chile og skal være i Indonesia neste år. Norge skal arrangere «Vårt hav» i 2019.

Konferansene ser ut til å bli en varig foreteelse og samler mye politisk energi og oppmerksomhet. Et spørsmål er derfor om dette bare er en arena for det globale marine jet-settet, eller om konferansene også gir bidrag til en bedre forvaltning av miljø og ressurser i havene.

Ideen bak «Vårt hav» er at land og andre aktører skal forplikte seg på fremtidige, gode handlinger i havet og samtidig rapportere på gode ting man allerede har gjort. Det sentrale ved konferansene er således at man anskueliggjør hva som gjøres for å forbedre forholdene i havene. Når lovnader om fremtidige handlinger offentliggjøres blir det også vanskeligere å lure seg unna siden.

Fire tema ligger fast: forurensing, klima og overfiske er velkjente tema. Det fjerde er amerikanske miljøorganisasjoners favorittløsning på alle problemer: etablering av marine verneområder. På konferansen i USA i 2016 kunngjorde således president Obama et marint verneområde ved Hawaii på over én million km<sup>2</sup>. Per 2016 hadde konferansene gitt samlede forpliktelser til gode tiltak på rundt 70 milliarder kroner og rundt 10 millioner km<sup>2</sup> var vernet.

Mens konferansen i 2016 hadde et femtitalls ministre og statsoverhoder og en høy kjendisfaktor (bl.a. Barack Obama, Leonardo DiCaprio), var EU sin konferanse i år mer smålåten i så måte. På den annen side bidro den kraftig til økte forpliktelser: ytterligere 50 milliarder kroner og enda 2,5 millioner km<sup>2</sup> hav vernet. Et viktig trekk var også at EU brakte inn to nye tema: maritim sikkerhet og næringsvirksomhet («blå økonomi»).

De norske forpliktelsene under årets konferanse omfattet bl.a. 150 millioner kroner til bekjempelse av forsøpling, 40 millioner kroner til arbeid mot fiskerelatert kriminalitet og 10 millioner kroner til arbeid med gjennomføring av havnestatsavtalen mot ulovlig fiske.

Et spørsmål er hvor mye av dette som ville skjedd uansett – kommer disse bidragene på grunn av konferansene alene? Svaret her er nok både og, men det er åpenbart at det kommer friske ressurser til ulike tiltak som følge av «Vårt hav.» Et viktig aspekt ved konferansene er også at de skaper oppmerksomhet rundt viktige problemer som klimaendringer og overfiske. Det er videre et poeng at nye og pengesterke aktører involveres og investerer i ulike tiltak. Eksempelvis har grunnlegger av Microsoft, Paul Allen, gitt over 300 millioner kroner til utvikling av et program mot ulovlig fiske. Det er også en god ting at man får oppmerksomhet rundt gjennomføring av tidligere forpliktelser til bevaring og forvaltning av ressurser og miljø og synliggjøring av praktiske resultater.

På den annen side kan «Vårt hav» konferansene også trekke ressurser bort fra viktige, men ikke fullt så synlige og medievennlige prosesser bl.a. i FN-systemet. Og en kan også spørre om hvor fruktbart det er å måle suksess i antall km<sup>2</sup> hav som er vernet. Om dette bidrar til en bedre forvaltning av miljø

og ressurser er diskutabelt, spesielt der en allerede har godt utbygde forvaltningsregimer. Den folkelige forankringen av konferansene er heller ikke imponerende. Endelig har næringsperspektivet, at folk faktisk lever av havet og ressursene der, vært nokså fraværende frem til i år, da EU brakte temaet på bane. Næringslivets deltakelse er da også økende.

«Vårt hav» er en politisk genistrek. Regnskapet over bidrag gir et imponerende bilde både når det gjelder kroner bevilget til ulike tiltak så vel som antall km<sup>2</sup> vernet. Vertskapet kan sole seg i de store tallene og fremstå som en global leder innen marin forvaltning. I pressemeldingen fra årets konferanse på Malta het det således at «EU fører an i globale tiltak for bærekraftig forvaltning av havene.»

Hva så med «Vårt hav» i Norge i 2019? Norge har robuste og effektive forvaltningsregimer for blant annet fiskerier, petroleumsvirksomhet og skipsfart og mye å vise frem. Regjeringen har i år produsert både en havmelding og en havstrategi, med mange planer og tiltak som gir retning til det norske engasjementet. Men hovedspørsmålet, etter god norsk tradisjon, blir nok: hvor skal konferansen finne sted?